

Nr 22 .

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för banförmannen vid statens järnvägar Jonas Jonsson från skyldighet att gälda vissa skadestånds- och ersättningsbelopp; given Stockholms slott den 14 januari 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ola Jeppsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 januari 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet Jeppsson anmäler fråga om efterskänkande av viss banförmannen vid statens järnvägar Jonas Jonsson ådömd skadeståndsskyldighet m. m. samt anför därvid:

Den 19 juni 1929 inträffade å statsbanelinjen Hörnsjö—Vännäs en sammanstötning mellan en i riktning från Hörnsjö framförd motordressin och ett från Vännäs avsänt extratåg. Därvid dödades en arbetare, som medföljde å dressinen. Dressinen förstördes, varjämte mindre skador uppstodo å tågets lokomotiv. Såsom förare å dressinen tjänstgjorde vid tillfället nyssnämnde banförmannen Jonas Jonsson.

Sedan allmän åklagare vid Nordmalings och Bjurholms tingslags häradsrätt yrkat ansvar å Jonsson för vållande till sammanstötningen ävensom för vållande till annans död, dömde häradsrätten genom utslag den 10 april 1930, vilket vunnit laga kraft, Jonsson jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen, jämförd med samma kapitel 22 § första stycket ävensom § 37 mom. 1 i 1924 års säkerhetsordning vid statens järnvägar, att för försummelse i tjänsten böta 75 kronor till kronan, varemot yrkandet om ansvar för vållande till annans död ogillades. På yrkande av järnvägsstyrelsen förpliktades Jonsson tillika att ersätta styrelsen dels med 400 kronor för den förstörda dressinen och 15 kronor för skadorna å lokomotivet, dels ock styrelsens rättegångskostnader med 100 kronor jämte lösen för häradsrättens protokoll i målet.

I skrivelse den 3 september 1930 har *järnvägsstyrelsen*, efter framställning av Jonsson, hemställt, att Jonsson måtte befrias från den honom genom förenämnda utslag ålagda ersättningsskyldigheten samt anhållit om medgivande att ur räkenskaperna avskriva styrelsens fordran hos Jonsson.

Järnvägsstyrelsen lämnar beträffande omständigheterna i ärendet följande redogörelse:

Jonsson, som förestod ett arbetslag på sex man, hade den 18 juni 1929 av banmästaren i Hörnsjö erhållit order att påföljande dag med sitt arbetslag i god tid begiva sig till angiven plats å linjen Pengsjö—Vännäs för att verkställa nödiga förarbeten för banvallens utgrävning därstädes. I anledning härav tillsade Jonsson arbetslaget att klockan 5.30 på morgonen den 19 juni samlas vid Jonssons norr om Hörnsjö belägna bostad för att därifrån med motordressin färdas upp till arbetsplatsen. Enligt den ordinarie tidtabellen skulle efter klockan 5.30 något tåg icke avgå från Vännäs söderut förr än klockan 7.23. Den 18 juni på kvällen hade vederbörande tågledare emellertid utfärdat order om extratåg för sliperslastning å linjen Vännäs—Trehörningsjö med avgång från Vännäs följande dag klockan 5.30. Under rättelse om denna order hade Jonsson icke erhållit före färden med motordressinen. Enligt gällande föreskrifter ålåg det emellertid Jonsson att, innan han begav sig av med motordressinen, genom Vännäs station införskaffa besked, att hinder för den tillämnade färden icke förefunnnes.

Jonsson har uppgivit, att han i god tid före klockan 5.30 i bantelefonen ringt till Vännäs station för att efterhöra, om linjen vore fri. Han hade emellertid icke erhållit något svar från Vännäs, oaktat stationen varit öppen för tågklarartjänst. Ehuru Jonsson visste, att något ordinarie tåg icke vore att vänta, ville Jonsson dock försäkra sig om, att linjen vore fri. Han ringde därför ånyo upp Vännäs men erhöll icke heller nu något svar. Under tiden hade arbetslaget samlats med undantag av en man, vilken lät vänta på sig tio minuter. Även denna tid använde Jonsson för att upprepade gånger ringa till Vännäs. Icke heller på dessa ringningar erhöles något svar. Då arbetarna i laget nu påyrkade, att man skulle begiva sig av till arbetsplatsen, för att man skulle kunna hinna utföra de förberedelser, som borde utföras, innan det från Vännäs klockan 7.23 avgående tåget skulle passera platsen, hade Jonsson låtit arbetarna taga plats å dressinen samt med densamma begivit sig av norrut mot arbetsplatsen. Då Jonsson icke erhållit svar på sina telefonpåringningar till Vännäs, hade Jonsson med spänd uppmärksamhet givit akt på linjen framför sig. Då man färdats omkring fem kilometer samt kommit in i en skarp kurva med skärning, hade Jonsson fått se det

från Vännäs kommande extratåget samt därvid genast kopplat från motorn samt slagit till bromsarna. Omedelbart därpå hade dressinen emellertid sammanstött med lokomotivet.

Vad Jonsson sålunda uppgivit har vitsordats av två av arbetarna i arbetslaget.

Jonsson har framhållit, att han, då dressinfärden företogs, varit ställd inför en rätt svår situation. Å ena sidan hade han tydlig order att i god tid verkställa vissa arbeten å den angivna arbetsplatsen och, om dessa arbeten skulle hinna utföras före de ordinarie tågens framförande, kunde färden ut till arbetsplatsen icke uppskjutas längre, än som redan skett. Ett dröjsmål med färden skulle ha medfört, att de anbefallda arbetena måst uppskjutas till nästa dag, något som skulle ha stått i strid med banmästarens order. Å andra sidan hade Jonsson att följa säkerhetsordningens föreskrifter angående dressins utförande å linjen.

Då Jonsson visste, att de ordinarie tågen före klockan 5.30 redan passerat och då något extratåg aldrig plägade passera vid den tid, varom nu vore fråga, samt Jonsson icke erhållit något svar på sina påringningar till Vännäs, hade Jonsson icke någon anledning antaga, att linjen vore upptagen. Jonsson hade därför ansett det vara en plikt att med största försiktighet söka föra arbetslaget till den bestämda platsen, oaktat han icke kunnat förvissa sig om, att linjen vore klar.

I skrivelse till järnvägsstyrelsen den 10 maj 1930 har Jonsson, under åberopande av vad han enligt vad nyss nämnts anført om anledningen till dressinfärdens företagande, hemställt att styrelsen ville vidtaga erforderliga åtgärder för att Jonsson måtte befrias från utgivande av de ådömda skadeståndsbeloppen ävensom ersättningen för styrelsens rättegångskostnader.

Styrelsen meddelar härefter beträffande Jonssons tjänste- och levnadsförhållanden, att Jonsson är född den 5 juli 1875, att han den 1 juli 1903 anställdes vid statens järnvägar såsom extra banvakt samt från och med den 1 januari 1919 befordrats till banförman, att han är gift samt har två vuxna barn, en son och en dotter, av vilka sonen är bosatt i Amerika och dottern sedan omkring ett år vistas i Stockholm för utbildning i bagaryrket, att Jonsson under denna tid måst bidra till dotterns uppehälle, att Jonssons hustru på grund av sjukdom vårdas i Stockholm samt att Jonsson, enligt vad han för styrelsen uppgivit, är skuldfri och genom sparsamhet lyckats samla ett mindre kapital på 2,000 å 3,000 kronor.

Styrelsen upplyser vidare, att vederbörande sektionsbefäl intygat, att Jonsson varit synnerligen plikttrogen i sitt arbete samt samvetsgrann i fråga om att följa gällande säkerhetsbestämmelser.

För egen del har järnvägsstyrelsen i ärendet anført, att styrelsen — med hänsyn till omständigheterna i förevarande fall och då den inträffade olyckshändelsen hade sin grund i Jonssons iver att snarast möjligt komma fram till arbetsplatsen, varest ett brådskannde arbete skulle utföras, samt således ytterst bottnade i nit och intresse i tjänsten från Jonsson sida — funne det vara överensstämmande med billighet, att Jonsson befriades från den honom ådömda betalningsskyldigheten till järnvägsstyrelsen. Till stöd för denna ståndpunkt har styrelsen jämväl framhållit, att riksdagen i ett flertal liknande fall medgivit efterskänkande av kronans fordringsanspråk.

Statskontoret har i avgivet utlåtande den 15 september 1930 anfört följande:

Ehuru Jonsson, enligt vad av handlingarna framgår, icke kan anses ur stånd att utan inträffande ekonomiskt nödläge gälda de utdömda ersättningsbeloppen, vill dock statskontoret med hänsyn till de synnerligen förmildrande omständigheter, som i avseende å Jonssons vållande till sammanstötningen få anses föreligga, tillstyrka att han befrias från utgivande av den utdömda skadeersättningen, tillhoppa 415 kronor, liksom ock ersättningen för rättegångskostnad, 100 kronor. Däremot torde han bära vidkännas järnvägsstyrelsens kontanta utgift för lösen av protokollen, 13 kronor. Statskontoret får alltså instämma i styrelsens hemställan, utom i vad densamma avser sistnämnda belopp.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till här föreliggande särskilda omständigheter samt i betraktande av de goda vitsord, Jonsson erhållit i fråga om sin tjänstgöring vid statens järnvägar, anser jag mig bära tillstyrka, att han befrias från skyldigheten att gälda förberörda skadestands- och ersättningsbelopp, dock med undantag, på sätt statskontoret föreslagit, beträffande järnvägsstyrelsens utgift för lösen av häradsrättens protokoll i målet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att banförmannen vid statens järnvägar Jonas Jonsson må befrias från honom jämlikt Nordmalings och Bjurholms tingslags häradsrätts utslag den 10 april 1930 åliggande skyldighet att till järnvägsstyrelsen utgiva skadestånd med 415 kronor och ersättning för rättegångskostnader med 100 kronor, samt

att ifrågavarande belopp må ur järnvägsstyrelsens räkenskaper avskrivras.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

F. Wessberg.